

BİLİYƏ ƏSASLANAN İQTİSADİYYATIN QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ

Ş.M.Kərimova

doktorant, “İqtisadi kibernetika” kafedrası, Bakı Dövlət Universiteti

E-mail: e.shebnem@mail.ru, tel: (+99455) 301 45 05

Məqalə redaksiyaya daxil olmuşdur 19 iyul 2019; Çapa qəbul edilmişdir 19 avqust 2019

Xülasə

Son dövrlərdə internet və kompüter texnologiyaları yüksək sürətlə inkişaf edir. İnformasiya texnologiyalarının yeni innovativ formaları yaranır. İnformasiya və kommunikasiya texnologiyaları iqtisadiyyatın bütün sahələrinə inteqrasiya edir, bu da öz növbəsində rəqəmsal iqtisadiyyatın formalaşmasına kömək etmişdir. Qloballaşma və yeni texnoloji inqilablar müasir iqtisadiyyatı həm də “bilik iqtisadiyyatı” adlandırmağa imkan verir. Rəqəmsal iqtisadiyyat ən qabaqcıl informasiya texnologiyalarının tətbiqinə əsaslanan iqtisadiyyatdır. Dünyada iqtisadi inkişafın əsas səbəblərindən biri rəqəmsal iqtisadiyyatın inkişafıdır. Bundan başqa, rəqəmsal iqtisadiyyat dövlət, şirkət və digər şəxslərə biznesin həyata keçirilməsi üçün xərcləri optimallaşdırmaq və azaltmaq, əmək məhsuldarlığını artırmaq, yeni innovativ məhsulların yaradılmasını sürətləndirmək və dünya bazarına sürətlə buraxmaq imkanı verir. Rəqəmsal iqtisadiyyat rəqəmsal hesablama texnologiyalarına əsaslanan bir iqtisadiyyatdır. Rəqəmsal iqtisadiyyatı bəzən İnternet iqtisadiyyatı, Yeni iqtisadiyyat və ya Web iqtisadiyyatı da adlandırırlar. Artıq "rəqəmsal iqtisadiyyat" ənənəvi iqtisadiyyatla birləşir və qarşılıqlı şəkildə inkişaf edir. Aydın ki, XXI əsrdə biliyə əsaslanan iqtisadiyyatın vacibliyi danılmaz faktdır. Məqalədə biliyin iqtisadiyyatda rolu təhlil edilir. Əsas hədəf bilik ifadəsinin xarakteristikalarının təhlili və biliyə əsaslanan iqtisadiyyatın strukturunun qurulmasıdır. Bu da öz növbəsində bizə bilik iqtisadiyyatının fəaliyyət mexanizmini anlamağa imkan verəcək. Bilik iqtisadiyyatının xarakteristikaları iqtisadi və sosial kontekstdə insan resursları, innovativ biznes, innovasiya siyasəti, informasiya-kommunikasiya texnologiyaları və s. kimi şərh olunur. Mövzunun təhlil edilməsinin əsas səbəbi bilik iqtisadiyyatının bütün inkişaf etmiş dünya ölkələrində mövcud olmasına baxmayaraq, onun hələ də hərtərəfli ölçü göstəricilərinin mövcud olmamasıdır. Məqalədə bilik ifadəsinin qiymətləndirilməsi modelləri təqdim olunacaqdır.

Açar sözlər: bilik, biliyə əsaslanan iqtisadiyyat, iqtisadiyyatda bilik ifadəsinin xarakteristikaları, biliyin qiymətləndirilməsi.

KNOWLEDGE-BASED ECONOMY ASSESSMENT

S. M. Kerimova

PhD student, Department of "Economic Cybernetics", Baku State University

E-mail: e.shebnem@mail.ru, (+99455) 301 45 05

Received 19 July 2019; accepted 19 August 2019

Summary

In recent years, the Internet and computer technologies are rapidly developing. New innovative forms of information technology are emerging. Information and communication technologies integrate into all sectors of the economy, which in turn helped shape the digital economy. Globalization and new technological revolutions enable the modern economy to be called "knowledge economics." Digital economy is the economy based on the application of advanced information technology. One of the main reasons for world economic growth is the development of digital economy. In addition, the digital economy enables government, companies and other people to optimize and reduce costs for business, increase labor productivity, accelerate creation of new innovative products, and speed up the world market. Digital economy is an economy based on digital computing technologies. The digital economy is sometimes called the Internet Economy, New Economy, or Web Economy. The "digital economy" is already united with the traditional economy and is mutually evolving. It is evident that the importance of knowledge-based economy in the 21st century is undeniable. The article analyzes the role of knowledge in the economy. The main objective is to analyze the characteristics of the knowledge expression and build the knowledge-based economy structure. This, in turn, will allow us to understand the mechanism of knowledge economy. Economic and social context, human resources, innovative business, innovation policy, information and communication technologies, and so forth. The main reason for the analysis is that despite the fact that the knowledge economy exists in all developed world countries, it still does not have comprehensive measurement indices. The article will present models for the assessment of knowledge.

Keywords: knowledge, knowledge-based economy, characteristics of the expression in the economy, knowledge assessment.

ОЦЕНКА ЭКОНОМИКИ НА ОСНОВЕ ЗНАНИЙ

Ш. М. Керимова

докторант, кафедра «Экономическая кибернетика», БГУ

E-mail: e.shebnem@mail.ru, тел: (+99455) 301 45 05

Резюме

В последние годы интернет и компьютерные технологии стремительно развиваются. Появляются новые инновационные формы информационных технологий. Информационные и коммуникационные технологии интегрируются во все сектора экономики, что, в свою очередь, помогло сформировать цифровую экономику. Глобализация и новые технологические революции позволяют назвать современную экономику "экономикой знаний". Цифровая экономика - это экономика, основанная на применении передовых информационных технологий. Одной из основных причин роста мировой экономики является развитие цифровой экономики. Кроме того, цифровая экономика позволяет правительству, компаниям и другим людям оптимизировать и сокращать расходы для бизнеса, повышать производительность труда, ускорять создание новых инновационных продуктов и ускорять мировой рынок. Цифровая экономика - это экономика, основанная на технологиях цифровых вычислений. Цифровую экономику иногда называют интернет-экономикой, новой экономикой или веб-экономикой. «Цифровая экономика» уже объединена с традиционной экономикой и развивается взаимно. Очевидно, что важность экономики, основанной на знаниях, в XXI веке неоспорима. В статье анализируется роль знаний в экономике. Основной целью является анализ характеристик выражения знаний и построение структуры экономики, основанной на знаниях. Это, в свою очередь, позволит нам понять механизм экономики знаний, его такой экономический и социальный контекст, как человеческие ресурсы, инновационный бизнес, инновационная политика, информационные и коммуникационные технологии и т. д. Основная причина анализа заключается в том, что, несмотря на то, что экономика знаний существует во всех развитых странах мира, она все еще не имеет всеобъемлющих показателей измерения. В статье будут представлены модели для оценки знаний.

Ключевые слова: знания, экономика знаний, характеристики выражения знания в экономике, оценка знаний.

Son zamanlar qloballaşma və texnoloji inqilablar müasir iqtisadiyyatın bilik iqtisadiyyatına çevrilməsinə səbəb olmuşdur. Öz növbəsində bu, qloballaşma məlumatın, informasiyanın, biliyin daha asan yayılmasına kömək etdi. Bu, müasir texnologiyaların köməyi ilə mümkün oldu. Sonuncu onillikdə “bilik iqtisadiyyatı” terminini “biliyə əsaslanan iqtisadiyyat”, “yeni iqtisadiyyat”, “müasir iqtisadiyyat” kimi də istifadə edirlər. İnnovasiyaların bilik iqtisadiyyatında əsas rol oynaması onu ənənəvi iqtisadiyyatdan fərqləndirən cəhətlərdən biridir. Bilik iqtisadiyyatı iqtisadiyyatın bütün

sahələrini əhatə edir. Bilik iqtisadiyyatında ixtisaslı işçilərlə yanaşı, əsas anlayış informasiya-kommunikasiya texnologiyalarıdır. Eyni zamanda bilik iqtisadiyyatı məlumatların idarə edilməsi, saxlanması, paylaşılması baxımından biliyin idarə olunmasından asılıdır (knowledge management). Ümumiyyətlə, mütəxəssislər biliyə əsaslanan iqtisadiyyata müxtəlif cür yanaşır və ona müxtəlif təriflər verirlər. Məsələn, Daniel Arcibugi və Bengt Lundvall “Qloballaşan öyrənmə iqtisadiyyatı”na informasiya cəmiyyəti perspektivi və beynəlxalqlaşma tərəfindən yanaşır. Hər bir iqtisadiyyatın hansı dərəcədə biliyə əsaslanan iqtisadiyyat olduğunu başa düşmək üçün müxtəlif təşkilatlar tərəfindən statistik göstəricilər təyin olunur. Müxtəlif beynəlxalq təşkilatların metodologiyalarına görə statistik göstəricilərdən “təsvir” və “təqdimat” çərçivəsində istifadə olunur. Burada əsas problem eyni konsepsiyanın müxtəlif ölçülərinin necə birləşdirilməsi və onlar arasında qarşılıqlı əlaqənin qurulmasıdır. Göstəricilər müxtəlif yanaşmalara görə qruplaşdırılır. Əsasən iki qrupa: giriş göstəriciləri (input indicators) və çıxış göstəriciləri (output indicators) bölünür. Giriş göstəriciləri bilik iqtisadiyyatının transformasiyası istiqamətində hər bir ölçü üçün investisiya və ya potensialın artırılması işlərini göstərir. Digər tərəfdən, çıxış göstəriciləri hər hansı ölkənin bilik iqtisadiyyatının səviyyəsini müəyyənləşdirir. Belə ki, çıxış indikatorları giriş indikatorlarının təsirini göstərir. Giriş və çıxış indikatorlarının dörd ölçüsü göstərilir: “biliyin (informasiyanın) əldə olunması”, “biliyin istehsalı”, “biliyin paylaşılması” və “biliyin istifadə olunması”.

Yaşadığımız əsrdə biliyə əsaslanan iqtisadiyyatın vacibliyi və əhəmiyyəti göz qabağındadır. İnformasiyanın və biliyin istifadəsi və istehsalı ilə bağlı iqtisadi fəaliyyət inkişaf etmiş bazar iqtisadiyyatında iqtisadi artım mexanizmi oldu, bütövlükdə cəmiyyətin dəyişməsinə və inkişafına səbəb oldu. Bilik iqtisadiyyatı siyasətinin əhatə dairəsi çox genişdir. O, inkişaf etmiş ölkələrdə fəaliyyət göstərir. Lakin hələ də bilik iqtisadiyyatının daha yaxşı fəaliyyət göstərməsi üçün lazım olan göstəricilər və analitik vasitələrdə əksikliklər var. İdeal olaraq, araşdırma siyasəti yeni iqtisadi institutlar və mədəniyyətləri, informasiya-kommunikasiya texnologiyaları infrastrukturunu, milli və regional innovasiya sistemlərini, insan kapitalı və yaxud bilik və bacarıqları, işçi qüvvəsinin digər atributlarını əhatə etməlidir. 1962-ci ildən başlayaraq, biliyə əsaslanan iqtisadiyyatın müxtəlif qiymətləndirmə metodologiyaları yaradılmışdır (F. Maclup, Hepworth, Small, Garfield, (1985), Leontief (1993), Spencer (2003), Landefeld, Fraumeni (2000), Trewin (2002), Gera və başqaları (1998), Houghton, Sheen (2000), Dahlman (2003), Atkinson (2002) və başqaları). Biliyin yaradılması və onun ölkələrin sosial, iqtisadi, siyasi və hətta mədəni sferalarında tətbiqi nəticələrinin qiymətləndirilməsi üçün müxtəlif cəhdlər edilmişdir. Bu cür mümkün modellər bir sıra beynəlxalq təşkilatların, o cümlədən Dünya Bankının eks-pertləri tərəfindən qurulur. Bilik ifadəsinin qiymətləndirilməsi üçün ən yaxşı strukturlaşdırılmış və ətraflı modellərdən birini

Dahlman və Chen (2005) təqdim etmişdir. Mümkün modellərin müxtəlifliyinə baxmayaraq, onların tətbiqi bu və ya digər mənada mürəkkəbdir. Bu da öz növbəsində bilik ifadəsinin qiymətləndirilməsi üçün daha yaxşı vasitələrin ax-tarılmasını tələb edir. Bilik ifadəsinin qiymətləndirmə modellərini hazırlamaq üçün aşağıdakı 4 əsas vəzifələri yerinə yetirmək lazımdır:

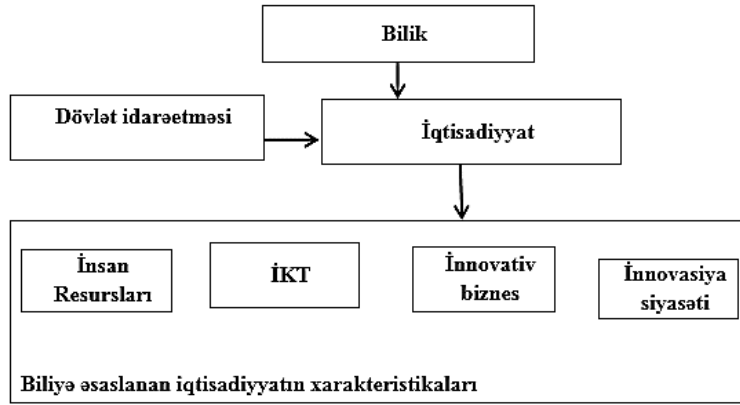
1. İqtisadiyyatda bilik ifadəsinin xüsusiyyətlərini vurğulamaq;
2. Bilik ifadəsinin qiymətləndirilməsinin etibarlılığını analiz etmək;
3. Bilik ifadəsinin qiymətləndirmə modellərinin mövcudluğunun spesifikliyini sistemləşdirmək;
4. İqtisadiyyatda bilik ifadəsinin qiymətləndirilməsi üçün vasitələr qurmaq və onların tətbiqi üçün sahələr təqdim etmək.

Bilik iqtisadiyyatının inkişafı üçün makroiqtisadi sabitlik əsas şərt və başlanğıc mövqedir. Digər amillər kimi azad bazar, yaxşı institusional çərçivə, telekommunikasiya və texnologiyalar, elektron fəaliyyətlərin inkişafının təşviq edilməsi, hökumət, sənaye və ali təhsil müəssisələrinin və s. əməkdaşlığı müəyyən mənada vacibdir [1].

Biliyə əsaslanan iqtisadiyyatın yaradılması və inkişafı üçün əsas siyasi tövsiyələr 2002-ci ildə İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatı tərəfindən verilmişdir. İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatı ekspertləri qeyd edirdilər ki, xüsusi siyasət prioritetləri ölkələr arasında fərqlənə bilər, hökumətlər aşağıdakı şərtlərə əsaslanan hərtərəfli artım strategiyası qəbul etməlidir:

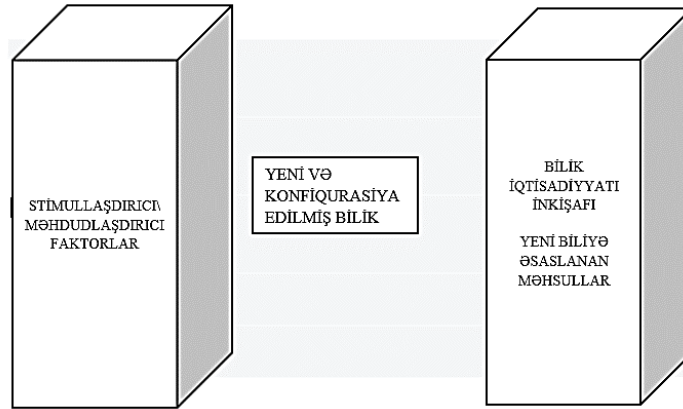
- Makroiqtisadi sabitliyi təmin edərək, bazar və institutların fəaliyyətini yaxşılaşdıraraq, iqtisadi və sosial əsasları gücləndirmək;
- Elektron hökumət prioriteti yaradaraq, telekommunikasiya və texnologiyalarda rəqabətliliyi artıraraq, informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının yayılmasını asanlaşdırmaq;
- Elm və sənaye arasında bilik axınlarını artıraraq, axtarış və inkişaf fondlarının ictimai effektivliyini yüksəldərək yenilikləri təşviq etmək;
- Təhsil və təlimin inkişaf etdirilməsi ilə insan kapitalına sərmayə qoymaq, təhsil və əmək bazarı arasında əlaqələri yaxşılaşdırmaq və əmək bazarı təşkilatlarını işin dəyişən təbiətinə uyğunlaşdırmaq;
- Yüksək riskli maliyyə imkanlarından istifadə edərək sahibkarlıq istiqamətində müsbət münasibətləri inkişaf etdirərək firmaların yaradılmasını stimullaşdırmaq.

Biliyin iqtisadi inkişaf proseslərinə təsiri iqtisadiyyatda biliyin xarakteristikaları vasitəsilə analiz oluna bilər. Başqa sözlə desək, biliyin əldə olunması, yaranması, istifadə olunması və yayılması insan resursları, innovasiya, innovativ biznes və İKT vasitəsilə əks olunur(şəkil1).

Şəkil 1. İqtisadiyyatda ilik ifadəsinin xarakteristikaları

Biliyin iqtisadi inkişaf proseslərinə təsiri konkret idarəetmə fəaliyyətləri zamanı mümkün olur. Bu fəaliyyətlər biliyə əsaslanan iqtisadiyyatın ayrı-ayrı elementlərinin inkişafı üçün şərtlər yaradır. Şəkil 2 biliyə əsaslanan iqtisadiyyatın bütün elementlərini özündə əks etdirir.

Şəkil 2. Biliyə əsaslanan iqtisadiyyatın strukturu [2]

Bilik iqtisadiyyatının əsas elementləri insan resursları, yeni və konfigurasiya edilmiş bilik, innovasiya siyasəti, İKT və sahibkarlıqdır. Biliyə əsaslanan iqtisadiyyatın inkişafının mümkünlüyü üçün əsas şərt sabit iqtisadiyyatdır (sabit maliyyə siyasəti, hüquq inflyasiyası, səmərəli pul siyasəti və valyuta siyasəti). Yalnız güclü və inkişaf etmiş iqtisadiyyatla informasiya-kommunikasiya texnologiyalarını yaradıb, yayıb və istifadə etməklə insan kapitalına sərmayə qoyub biliyə əsaslanan iqtisadiyyat yarada bilərik. Effektiv dövlət idarəetmə siyasəti bilik iqtisadiyyatının inkişafını şərtləndirən əsas amillərin yaradılmasına birbaşa təsir göstərir. Aydın ki, bilik iqtisadiyyatının yaradılmasında əsas və ən vacib şərt insan amilidir. İnsan bilik və bacarıqlarından istifadə

edərək yalnız hazır bilikdən istifadə etməməli, həm də yeni və mənalı biliklər yaratmalıdır. Belə insan, etik və mənəvi dəyərlərə əsaslanan yeni biliklər və sosial normalar əsasında əhəmiyyətli qərarların qəbul edildiyi bilik cəmiyyətinin bir hissəsi olur. Şəkil 2-dəki insan resursları bu tip insanları göstərir.

Bilik iqtisadiyyatının inkişafını İKT-nin biliyə əsaslanan fəaliyyətə tətbiqi olmadan təsəvvür etmək qeyri-mümkündür. Çünki yeniliklərin istifadəsi ilə yanaşı sürətli yayılması da İKT vasitəsilə mümkün olur.

Bəzən biliyə əsaslanan iqtisadiyyata iqtisadi və sosial inkişaf üçün istifadə olunan səmərəli bilik iqtisadiyyatı da deyirlər. Bu yeni biliyin əldə olunması və onun xüsusi məqsədlər üçün uyğunlaşdırılması kimi başa düşülür [3]. Daha dəqiq və geniş tərif versək, biliyə əsaslanan iqtisadiyyat hüquqi və iqtisadi şərtlər sisteminə, idarəetmə və iqtisadi mexanizmlərə, eləcə də müasir texnologiyalar və insan resurslarına əsaslanan iqtisadiyyata çox uyğun gəlir. Bu sistem yeni və xüsusi informasiya texnologiyalarını dəstəkləyən bazar iqtisadiyyatının inkişaf prosesində meydana gəldi.

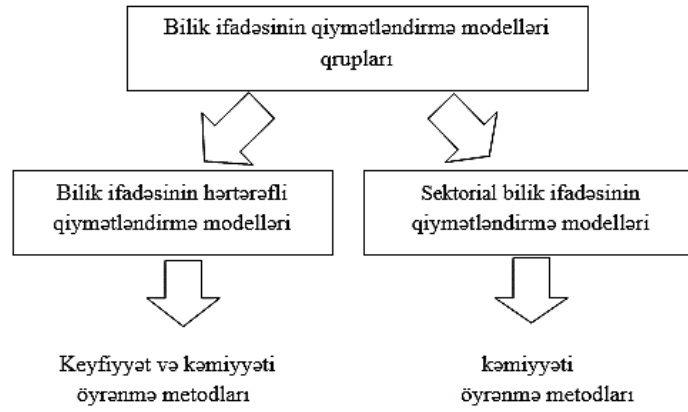
Ümumiyyətlə, bilik biliyə əsaslanan iqtisadiyyatın ürəyidir desək yanlışdır. Biliyi ölçmək və qiymətləndirmək çox çətindir. Biliyin bir hissəsi gizli şəkildə mövcud olur. O, yalnız fərdlərin beynində şifrələnir və saxlanılır. İqtisadi göstəricilər bir iqtisadi sistemin necə həyata keçirildiyini bir baxışda göstərən tədbirlərdir. Onların 1930-cu ildən bəri, xüsusilə də II Dünya müharibəsindən sonrakı inkişafında, İqtisadi İnkişaf və Əməkdaşlıq Təşkilatına daxil olan ölkələrin standart iqtisadi göstəricisi kimi Ümumi Daxili Məhsul götürülür. Müəssisə səviyyəsində iqtisadi fəaliyyətin araşdırılmasına dair ətraflı siyahıyaalmalara əsasən göstəricilər ümumi istehsal, investisiya, istehlak və məşğulluq və onların dəyişmə dərəcələri geniş miqyasda ölçülür. Bu ənənəvi göstəricilər hökumətlərin və iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrində, o cümlədən firmalarda, istehlakçılar və işçilərlə bağlı siyasət qərarların verilməsinə istiqamət verir.

İqtisadiyyatda bilik ifadəsinin qiymətləndirilməsi 2 qrupa bölünür:

1. Makrosəviyyədə qiymətləndirmə və ya bilik ifadəsinin hərtərəfli qiymətləndirilməsi;
2. Mikrosəviyyədə qiymətləndirmə və ya məlumatların əldə edilməsi, yaradılması, yayılması və istifadəsinin potensialını müəyyən etmək məqsədilə aparılan qiymətləndirmələr.

Bu qiymətləndirmələr effektiv inkişafı təmin etməyə çalışan, məhsuldar biliklərə əsaslanan fəaliyyət kimi həm milli, həm də beynəlxalq səviyyədə rəqabət qabiliyyətini artıran təşkilatlar üçün faydalıdır.

Bütün analiz olunmuş biliyə əsaslanan iqtisadi modellər müxtəlif təhlil baxımından 2 qrupa bölünür (Şəkil 3):

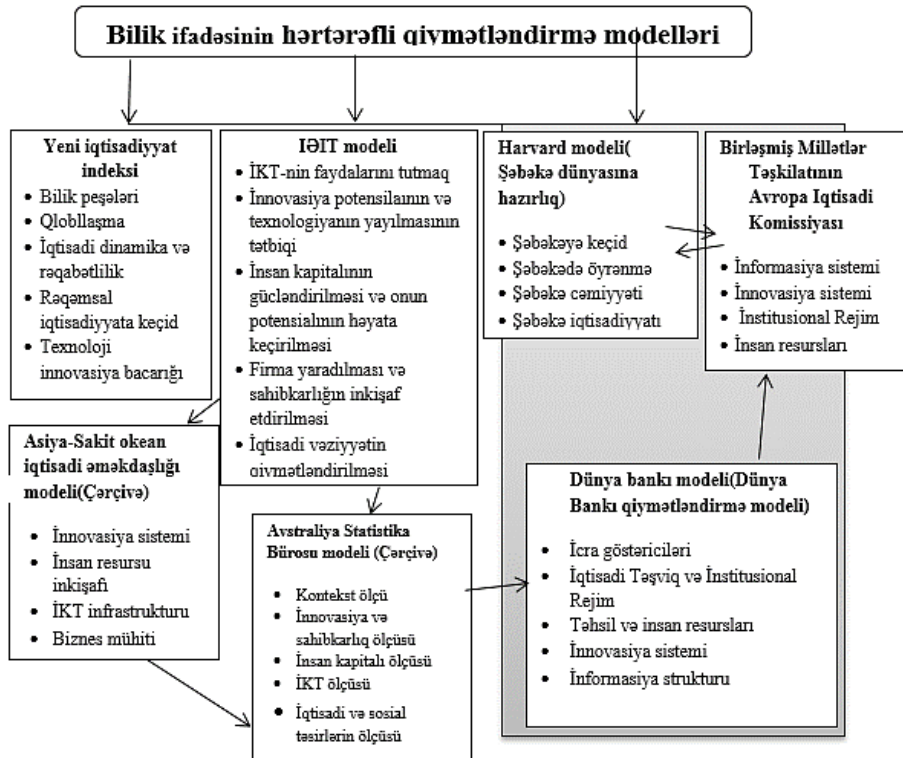

Şəkil 3. Bilik ifadəsinin qiymətləndirmə modellərinin qrupları [4]

Birinci halda(hərtərəfli qiymətləndirmə) bilik iqtisadiyyatının ümumi vəziyyəti təhlil olunur. Buna görə bilik iqtisadiyyatının əsas elementləri və ya bilik ifadəsinin əsas xarakteristikaları analiz edilir:

- Kontekst ölçü və ya iqtisadi stimulyə və institusional rejim (dövlət idarəetmə vəziyyəti; dövlət bazarının, eləcə də maliyyə sisteminin sabitliyi);
- İnsan kapitalı ölçüsü (insan kapitalı inkişafının potensialı) ;
- İKT infrastrukturunu ASSASZX: istehsal və istifadə;
- İnnovasiya sistemi (innovasiya siyasətinin etibarlılığı) ;
- İnnovativ biznes ölçüsü (Sahibkarlıq fəaliyyəti tendensiyaları).

İkinci halda, adından görüldüyü kimi, bilik ifadəsinin sektorial qiymətləndirməsi həyata keçirilir. Qiymətləndirmə İKT-yə, insan resurslarına, araşdırma və inkişafa (R&D) və s. yönəldilir.

Şəkil4. Bilik ifadəsinin hərtərəfli qiymətləndirmə modelləri[5].

Qeyd etmək lazımdır ki, bu iki növ biliyin qiymətləndirilməsi modelləri nəzəri cəhətdən fərqlənsə də, praktikada onlar bir-biri ilə sıx əlaqədəirlər. Şəkil 4-dəki modellərin əsas işi bilik ifadəsinin eyni xarakteristikalarını və eyni kriteriyalarını analiz etməkdir.

Nəticə

Biliyə əsaslanan iqtisadiyyat biliyin idarə olunmasına əsaslanan bazar iqtisadiyyatının və müxtəlif texnologiyaların, xüsusən də informasiya texnologiyalarının inkişafından yaranan sistem, iqtisadi və hüquqi mexanizmlər, müasir texnologiyalar və insan resurslarının uyğunlaşdırılmış sistemidir. Dövlətin bilik inkişafı və tətbiqi üçün stimullaşdırıcı tədbir kimi fəaliyyət göstərə biləcək aydın müəyyənləşdirilmiş innovasiya siyasətinə malik olması vacibdir. Bilik ifadəsinin qiymətləndirmə modelləri 2 qrupa bölünür: hərtərəfli qiymətləndirmə modelləri və sektorial qiymətləndirmə modelləri. Birinci qrup modellərdə bilik ifadəsinin mümkün olduqca daha çox xarakteristikası əks olunur, ikinci qrup modellər isə bilik ifadəsinin bir neçə xarakteristikasından ibarətdir. Belə bir nəticəyə gəlik ki, bilik ifadəsinin qiymətləndirilməsi üçün əvvəlcə sosial-iqtisadi şərait potensialı qiymətləndirilməlidir. İnformasiya əldə etmək şərtlərini və keyfiyyətini müəyyən etmək üçün insan resurslarının inkişafının qiymətləndirilməsi

təklif olunur. Məlumatın yaradılmasında şəraitin qiymətləndirilməsi üçün ölkədə innovasiya siyasətinin qiymətləndirilməsi vacibdir. İnformasiya tətbiqi səmərəliliyini müəyyən etmək üçün innovativ fəaliyyətin inkişafının qiymətləndirilməsi aparılmalıdır. İnformasiyanın yayılmasında keyfiyyət və şəraitin müəyyən edilməsi üçün informasiya və kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqi qiymətləndirilməlidir. Bilik ifadəsinin qiymətləndirilməsi üçün yaradılmış vasitələr dövlət, müəssisə və təşkilatlar səviyyəsində idarəetmə qərarlarının verilməsində səmərəlidir.

Ədəbiyyat

1. Daugėlienė R. Innovation as the Engine of Knowledge-based Economy Development / Daugėlienė, R., Bolšakovs, S. // 6th Annual International Scientific Conference “Knowledge Society and Implementation of Lisbon process in Europe and Latvia”. Proceedings.Riga, 2005, seh. 148;
2. Daugėlienė R. Transformation of the Economy: the Expression of Knowledge-based Economy Penetration and the Assessment Models // Wissensbasierte ökonomie im zeitalter des internet. Technische Universität Koszalin, Kompetenzzentrum EU – Osterwiterung am BiG Greifswald. 2005b, seh. 25 – 45;
3. Dahlman C. J. Using knowledge for development: a general framework and preliminary assessment of China // *China's future in the knowledge economy: engaging the new world* / Ed. Grewal B., Xue L., Sheehan P., Sun F. 2003, seh.35-66;
4. Kriščiūnas K. Žiniomis grįstos ekonomikos link: žinių raiška ir skvarba / K., Kriščiūnas, R., Daugėlienė / Monografija. Kaunas, Technologija, 2006, seh. 222;
5. Daugėlienė R. Theoretical Modeling of Instrumentarium for the Assessment of Knowledge Expression in Knowledge-based Economy. Doctoral dissertation. Kaunas, 2005a, seh. 127.